

ที่ สร.๐๒๐๒/ ๒๐๓๐

1/4

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๑

กุมภาพันธ์

๒๕๑๓

เรื่อง เหตุการณ์เกี่ยวกับหิวาตกโรคในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๓

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

อ้างถึง หนังสือที่ สส.๐๑๐๐/๑๐๓ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓

ตามที่ไต่ส่งประมวลเหตุการณ์เกี่ยวกับหิวาตกโรคในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๓
ไปเพื่อทราบ และขอให้นำเสนอ ทนาย นายกรัฐมนตรีทราบด้วย นั้น

ทนาย นายกรัฐมนตรีได้รับทราบแล้ว มีบัญชาให้เสนอคณะรัฐมนตรีในวันที่ ๕

กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบแล้ว เมื่อวันที่ ๕

กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓

จึงเรียนมาเพื่อทราบ.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายพลึง มิจุต)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

กองการประชุมคณะรัฐมนตรี. ๔

โทร. ๔๑๒๒๐๔

อัมพร.

600

ประมวลเหตุการณ์เกี่ยวกับอหิวาตกโรคในประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๑๓

สถานการณ์ของโรคใน

อดีต อหิวาตกโรคซึ่งมีเชื้อเอสเทอร์ เป็นต้นเหตุเริ่มระบาดเป็นครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อกรกฎาคม ๒๔๑๖
 ต่อจากนั้นได้ระบาดต่อเนื่องกันมาทุกปี จนถึง ๒๔๑๒ รวมเวลา ๗ ปีจึงสงบ โดยมีสถิติป่วย-ตาย ดังนี้

	๒๔๐๖	๒๔๐๗	๒๔๐๘	๒๔๐๙	๒๔๑๐	๒๔๑๑	๒๔๑๒
<u>ป่วย</u>	๒,๒๐๔	๔๖๐	๖๔	๓๙๓	๑๔๔	๔๐๓	๔๖๑
<u>ตาย</u>	๑๔๔	๓๐	๓	๒๒	๖	๒๔	๔๐

รายสัปดาห์ของ พ.ศ. ๒๔๑๒ เกิดเมื่อ ๒๕ กันยายน ๒๔๑๒ ที่ตำบลบางปลากด อังเมืองพระประแดง
 จังหวัดสมุทรปราการ

พ.ศ. ๒๔๑๓-๒๔๑๔ รวม ๓ ปี ไม่มีอหิวาต์

พ.ศ. ๒๔๑๖ มีผู้ป่วยรายแรกเกิดขึ้นเมื่อ ๑๔ เมษายน ๒๔๑๖ ที่ จังหวัดสมุทรปราการแล้วระบาด
 ติดต่อกันมาจนถึงสัปดาห์ที่ ๒ ของเดือนตุลาคม ๒๔๑๖ การระบาดจึงเริ่มสงบลง มีรายงานผู้ป่วยประปราย

รายสัปดาห์ของ พ.ศ. ๒๔๑๖ เกิดขึ้นเมื่อ ๒๔ ธันวาคม ๒๔๑๖ เป็นผู้ป่วยอยู่ที่ตำบลบางเมือง
 อังเภอเมือง-จังหวัดสมุทรปราการ รวมในพ.ศ. ๒๔๑๖ ทั้งประเทศป่วย ๔๓๐ ราย ตาย ๓๔ ราย

หลังจากนั้นไม่มีรายงานผู้ป่วยอหิวาต์อีกเลย รวมเวลาที่ปลอดโรค ๒ สัปดาห์

พ.ศ. ๒๔๑๗ ผู้ป่วยรายแรกเกิดขึ้นเมื่อ ๙ มกราคม ๒๔๑๗ เป็นชาย อายุ ๔๔ ปี ที่หมู่บ้านเลขที่
 ๕ หมู่ ๓ ตำบลหนองหญ้าปล้อง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

หลังจากนั้นได้เริ่มมีผู้ป่วยจำนวนมากเกิดขึ้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม (ห่างจากรายแรก ๒ สัปดาห์)

ผู้ป่วยรายแรกของจังหวัดสมุทรสงครามเกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๔๑๗ เป็นเด็กชาย อายุ ๑ ปี
 ๖ เดือน ที่หมู่บ้านเลขที่ ๓๔ หมู่ ๒ ตำบลบางจะเกร็ง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม หลังจากนั้นได้มี
 ผู้ป่วยทวีจำนวนมากขึ้น ทั้งนี้ เขาใจว่าเนื่องจากในขณะนั้นได้มีงานเทศกาลที่วัดบ่อแก้ว อำเภอเมือง มี
 ประชาชนมาเที่ยวเตร่ในงานมาก ผู้ป่วยแต่ละรายจากการสอบสวน เป็นที่เชื่อถือได้ว่ามีสาเหตุเกี่ยวข้องกับ
 การมาเที่ยวในงานเทศกาลนี้

จำนวนผู้ป่วยในเดือนมกราคม ๒๔๑๗ เท่าที่ได้รับรายงานจนถึง ๔ กุมภาพันธ์ ๒๔๑๗ เวลา ๑๔.๓๐
 มีเป็นรายสัปดาห์ดังนี้

จังหวัด	๑-๕	๖-๑๒	๑๓-๑๙	๒๐-๒๖	๒๗มี.ค.-๒ก.พ.
สมุทรสงคราม	-	-	-	๔	๑๐
สมุทรสาคร	-	-	-	๑	-
เพชรบุรี	-	๑	-	-	-
รวม	-	๑	-	๕	๑๐

สาเหตุของการระบาดส่วนใหญ่เกิดจากอาหาร โดยมีพาหะ (บุคคลมีเชื้อโรค) และแมลงวันเป็นสื่อพาโรค

โรคควบคุมและป้องกัน

แม้ว่าอหิวาต์จะได้เริ่มสงบลงตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๒ ของเดือนตุลาคม ๒๕๑๖ กองควบคุมโรคติดต่อ กรมการแพทย์และอนามัย กระทรวงสาธารณสุขก็มีใจกว้างใจ เพราะคาดคะเนไวล่วงหน้า (โดยคุณลักษณะการระบาดของโรคที่เกิดระหว่าง ๒๕๐๖-๒๕๑๒) แล้วว่าโรคนี้ควรจะเกิดต่อเนื่องกันไปอีก ทั้งนี้เพราะสถานการณ์ประเทศ การสุขาภิบาลต่าง ๆ โดยทั่วไป ยังอยู่ในภาวะที่ไม่ดีนัก เชื่อว่าคงจะยังมีเชื้อโรคซ่อนซ่อนอยู่ในบุคคลที่เป็นพาหะ (ซึ่งไม่มีอาการ) ความห่วงที่ที่เคยเกิดโรคอยู่

เจ้าหน้าที่ได้คอยติดตามเฝ้าสังเกตอยู่โดยใกล้ชิด และวางมาตรการต่าง ๆ ให้จังหวัดต่าง ๆ (โดยเฉพาะจังหวัดที่เคยเกิดโรค) ปฏิบัติโดยกวดขัน

เมื่อ ๘ มกราคม ๒๕๑๗ กองควบคุมโรคติดต่อได้เสนอหนังสือเวียนให้อธิบดีกรมการแพทย์และอนามัย สั่งการไปยังนายแพทย์ใหญ่ทุกจังหวัด ให้เพิ่มความระมัดระวังเป็นพิเศษในระยะเวลาที่จะย่างเข้าฤดูฝน ซึ่งเป็นฤดูที่โรคนี้มักจะระบาด พร้อมกันนั้นได้วางแผนวิธีปฏิบัติซึ่งควรสนใจเป็นพิเศษไปให้ เช่น

- การตรวจผู้ป่วยท้องร่วงทุกรายเป็นพิเศษ,
- การฉีดวัคซีนแก่เด็กนักเรียน และประชาชน
- การสุ่มศึกษาให้ประชาชนรู้จักระมัดระวังตัว และแจ้งโรคเมื่อมีผู้ป่วยท้องร่วง
- การปรับปรุงสุขาภิบาล โดยเฉพาะเรื่อง อาหาร น้ำ และการกำจัดสิ่งปฏิกูล ขอให้สนใจเป็นพิเศษ

ในบริเวณที่จัดมีงานเทศกาล ฯลฯ

สรุป สถานการณ์เชื่อว่า คงจะไม่ร้ายแรงเหมือนปีก่อน โรคคงจะสงบลงในไม่ช้า.

พ.ช. ๒๗ ๒๓๕๑๐/๑๗

นายแพทย์ชม เทพสุวรรณ
ผู้อำนวยการกองควบคุมโรคติดต่อ

ผู้ประมวล

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗

เวลา ๑๕.๑๐ น.